

Utbildningsinspektion i Anderstorps särskola

Obligatorisk särskola årskurs 1–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Anderstorps särskola	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Anderstorps särskola och besökt skolan den 11 januari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Anderstorps särskola intervjuades rektorn och personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även verksamheterna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Anderstorps särskola

Anderstorps särskola	Antal elever
Träningskola	11
Skolbarnsomsorg	11

Källa: Skolans statistik

Anderstorps särskola är belägen cirka fyra kilometer från centrala Skellefteå i område söder. Verksamheten bedrivs i tre lägenheter på gångavstånd från Tuböleskolan och med närhet till lekparkar och skog.

Två av lägenheterna är sammanbyggda och där finns två träningskoleklasser, Pyramiden årskurserna 1–5 med fyra elever och Pyramiden årskurserna 6–10 också med fyra elever. I den andra lägenheten finns träningskoleklassen Korallen som har tre elever i de senare årskurserna. Verksamheterna tar emot elever med utvecklingsstörning, autism och elever med ytterligare funktionshinder.

Verksamheten leds av en rektor som även ansvarar för tre förskolor och en öppen förskola i området. Personalen arbetar i arbetsslag, ett för Pyramiden och ett för Korallen. Skolbarnsomsorg bedrivs i skollokalerna.

Bedömningar

Samlad bedömning

Anderstorps särskola erbjuder eleverna allsidiga och stimulerande lärandemiljöer som individanpassas utifrån varje elevs behov. Den enskilda elevens kunskapsutveckling följs upp och utvärderas på ett tydligt sätt. Personalen har god kompetens och rektorn är väl förtrogen med och engagerad i verksamheten. De intervjuade föräldrarna är mycket nöjda med verksamheten.

Inspektörerna vill framhålla kvalitetsarbetet på Anderstorps särskola som är väl förankrat och ett aktivt verktyg för verksamhetens utveckling. Ett viktigt utvecklingsområde för skolan är dock att förbättra kvalitetsredovisningen så att den en ger en samlad redovisning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen samt tydliggöra vilka åtgärder som ska vidtas för att öka måluppfyllelsen. Vid upprättandet av kvalitetsredovisningar ska föräldrar ges möjlighet att delta i arbetet. Inspektörerna bedömer att Anderstorps särskola måste upprätta en kvalitetsredovisning som uppfyller författningens krav. Vidare måste likabehandlingsplanen utarbetas utifrån gällande lagstiftning.

Inspektörerna bedömer att Anderstorps särskola bör förbättra samverkan med grundskolan för att ge eleverna större utmaningar och öppna upp för varierade pedagogiska lösningar. I kommunen saknas utarbetade rutiner för hur övergångarna mellan Anderstorps särskola och gymnasiesärskolan ska genomföras, något som också bör förbättras.

Inspektionen visar att Anderstorps särskola har många goda kvaliteter. Eleverna trivs i sina klasser och värdegrundsfrågor är ständigt aktuella frågor som belyses på olika sätt. Lärandet sker utifrån varje elevs förutsättning och är i fokus hos såväl personalen som rektorn. Resurser i form av personaltäthet och kompetens hos personal är goda.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast måste åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3 – 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör utarbeta en samlad uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen.
- Rutiner för övergången mellan Anderstorps särskola och gymnasiesärskolan bör utarbetas för att stödja elevernas långsiktiga lärande.
- Pedagogisk samverkan med grundskolan bör förbättras.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. Inspektionen visar att lärarna följer och dokumenterar elevers kunskapsutveckling på olika sätt. Lärarna uppger att eleverna tillägnar sig goda kunskaper i förhållande till läroplanens och kursplanens mål. Även rektorn har en överblick över de enskilda elevernas kunskapsutveckling. Inspektionen visar att den enskilde elevens kunskapsutveckling följs upp och utvärderas på ett tydligt sätt. Däremot saknas uppföljning och utvärdering på skolnivå av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen samt vilka åtgärder som ska vidtas för att öka måluppfyllelsen. Detta är något som skolan bör utarbeta.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt skollagen ska utbildningen i särskolan syfta till att ge barn och ungdomar med utvecklingsstörning en till varje elevs förutsättningar anpassad utbildning. Vidare ska utbildningen ta hänsyn till elever i behov av särskilt stöd. I Andersstorps särskola är verksamheterna uppbyggda utifrån en visuell pedagogik i vilken struktur och tydlighet är viktiga beståndsdelar. Eleverna har personliga scheman utifrån sina individuella förutsättningar och behov. Inspektörerna bedömer att eleverna får det stöd de behöver och att undervisningen anpassas utifrån elevens förutsättningar och behov på ett mycket bra sätt.

Genomförande av utbildning

I läroplanen anges att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Läraren ska vidare utbyta kunskaper och erfarenheter med personal såväl inom den egna verksamheten som mellan olika verksamheter. Personalen inom Anderstorps särskola samverkar med varandra i den utsträckning som är möjlig. Samverkan med övrig verksamhet inom den obligatoriska särskolan och grundskolan sker i liten utsträckning. De äldre eleverna i Anderstorps särskola får undervisning i idrott, musik och slöjd i Tuböleskolan. Enligt de intervjuade fungerar den lokalmässiga samverkan bra. För att ge eleverna större utmaningar har personalen börjat diskutera hur även en verksamhetsmässig samverkan skulle kunna fungera. Enligt Carlbeck-kommitténs betänkande För den jag är – om utbildning och utvecklingsstörning (SOU 2003:35) är barn och ungdomar med utvecklingsstörning, liksom barn och ungdomar utan utvecklingsstörning, individer med individuella behov. Barnens skilda behov och förutsättningar måste mötas med flexibilitet. Flexibilitet tillsammans med ett stort mått kreativitet såväl inom särskolan som inom grundskolan kan öppna upp för många nya lösningar. Ökad samverkan inom särskolan och mellan skolformerna ges bättre

förutsättningar om klasserna finns under samma tak. Även om funktionshindrets beskaffenhet gör det svårt för elever att delta i stundtals ostrukturerade och bullriga miljöer, är det av största vikt att delar av den obligatoriska särskolans verksamhet inte segregeras från övrig särskole- och grundskoleverksamhet. Inspektörerna bedömer att den pedagogiska samverkan bör förbättras med grundskolan.

Samverkan med föräldrarna fungerar bra. Kontaktböcker, mail och telefonsamtal är, förutom utvecklingssamtal och föräldramöten, dagliga informationskanaler som bidrar till en helhetssyn kring elevernas utveckling och lärande.

Bedömning

Enligt särskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. I grupperna genomförs utvecklingssamtal regelbundet med alla elever och elevens vårdnadshavare då även den individuella utvecklingsplanen upprättas. Den individuella utvecklingsplanen ska vara framåtsyftande och ha sin utgångspunkt i mål att sträva mot i läroplanen och i kursplanerna. I skolans verksamhet är planen ett aktuellt verktyg för att följa elevens kunskaps- och sociala utveckling. Inspektörerna bedömer att detta arbete fungerar bra.

Normer och värden

Enligt läroplanen ska personalen arbeta aktivt med att utveckla elevernas känsla för samhörighet och ansvar, visa respekt för individen och ha ett demokratiskt förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Lärarna ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete. I Anderstorps särskola är arbetsklimatet gott. Det råder en positiv stämning mellan elever och personal. Eleverna trivs och är trygga i sin skola. Detta bekräftas också av skolans enkätuppföljning till föräldrar och av de intervjuade föräldrarna. Inspektionen visar att skolans värdegrundsarbete fungerar bra.

Numera råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola. Planen bör utgå från en kartläggning av den aktuella situationen på skolan. Anderstorps särskola har en likabehandlingsplan som inte visar vilka insatser som verksamheten ska påbörja och genomföra under året och som har utarbetats utan föräldrarnas delaktighet. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte uppfyller författningarnas krav.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

Enligt läroplanen är rektorn pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan samt har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Inspektionen visar att rektorn för Anderstorps särskola är väl förtrogen med verksamheten och tar ansvar för den pedagogiska utvecklingen på skolan. Något som såväl föräldrar som personal uppger vid intervjuer. Ett angeläget område för rektorn att ta ansvar för är en samlad uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen, se avsnitt Kvalitetsredovisning.

Kvalitetsarbete

I läroplanen framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med hemmen. Anderstorps särskola genomför ett strukturerat kvalitetsarbete som på ett tydligt sätt väver ihop såväl kursplanemålen som kommunens prioriterade mål och elevens individuella mål. Dokument upprättas och föräldrarna är, genom utvecklingssamtal, delaktiga i processen. Inspektörerna bedömer att kvalitetsarbetet är väl förankrat och ett aktivt verktyg för verksamhetens utveckling.

Kvalitetsredovisning

Varje skola ska upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska även innehålla en bedömning av i vilken utsträckning nationella mål för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Den styrkortsmodell som används i Skellefteå kommun används även av Anderstorps särskola. Kvalitetsredovisningen uppfattas inte av personalen som ett led i skolans utvecklingsarbete. Inspektionen visar att styrkortens mål är svåra att koppla till såväl särskolans kursplanemål som skolans egna prioriterade mål. Personalen får heller ingen återkoppling på kvalitetsredovisningen. Föräldrar har inte deltagit i utarbetandet. I dokumentet saknas, som tidigare nämnts, en samlad uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen samt vilka åtgärder som ska vidtas för att öka måluppfyllelsen. Inspektörerna bedömer att Anders- torps särskola inte upprättar en kvalitetsredovisning enligt gällande krav.

Personalens utbildning och kompetensutveckling

Kommuner är skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Anderstorps särskola har en god personaltäthet och personalen har utbildning för undervisning i träningsskola. Personalgruppen har ett stort engagemang och en god kunskap om elevernas funktionshinder och behov. De intervjuade föräldrarna uppger att personalen är kompetent och flexibel att anpassa undervisningen utifrån elevens behov. I Anderstorps särskola genomförs kompetensutveckling utifrån skolans och den enskilde lärarens behov. Personalen är väldigt nöjd med den kompetensutveckling som de erbjuds. Inspektörerna bedömer att personalens utbildning och kompetensutveckling är av god kvalitet.

Tillgång till likvärdig utbildning

Inspektionen visar att eleverna överlag har god tillgång till utbildning. Information om rätten till ett tionde skolår för elever i den obligatoriska särskolan ges och de flesta elever väljer en tioårig skolgång.

Enligt läroplanen ska eleverna få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. I kommunen saknas utarbetade rutiner för hur samverkan mellan Anderstorps särskola och gymnasiesärskolan ska genomföras. De intervjuade

föräldrarna uppger att de kontaktat kommunen för att aktualisera behovet av fortsatt skolgång för sina barn. Inspektörerna bedömer att rutiner för övergången mellan Anderstorps särskola och gymnasiesärskolan bör utarbetas.

Enligt särskoleförordningen ska särskolan ha ändamålsenliga lokaler. Den ska också ha utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Anderstorps särskola har anpassade och rymliga lokaler utifrån verksamhetens behov. Hjälpmedel och läromedel finns att tillgå. Mycket av de bildmaterial som används framställs av personalen. Inspektörerna bedömer att tillgången till ändamålsenliga lokaler och utrustning är god.

Datum	Ort
2008-05-27	Umeå

Eva Edlund
AnnaCarin Nilsson